

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**OKUL MÜDÜRLERİNİN TEKNOLOJİ LİDERLİĞİ
YETERLİLİKLERİNİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE
GÖRE İNCELENMESİ**

Nazmi YALÇIN

Denizli - 2022

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
DÖNEM PROJESİ**

**OKUL MÜDÜRLERİNİN TEKNOLOJİ LİDERLİĞİ
YETERLİLİKLERİNİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE
İNCELENMESİ**

Nazmi YALÇIN

Danışman

Doç. Dr. Funda NAYIR

TEŞEKKÜR

Akademik eğitime baŐladığım günden itibaren yakın ilgi ve desteklerini gördüğüm Enstitü hocalarıma, proje çalışmamın her aşamasında bana destek olan sayın hocam Doç. Dr. Funda NAYIR'a ve anket uyguladığım meslektaşlarıma teşekkür ederim.

Nazmi YALÇIN

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada; tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Nazmi YALÇIN

ÖZET

Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Yeterliliklerinin Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi

YALÇIN, Nazmi

Yüksek Lisans Projesi, Eğitim Bilimleri ABD,

Eğitim Yönetimi Bilim Dalı

Proje Danışmanı: Doç. Dr. Funda NAYIR

Haziran 2022, 47 sayfa

Denizli iline bağlı Tavas ilçesinde çalışan öğretmenlerin okul müdürlerinin teknoloji liderlikleri yeterliliklerine yönelik görüşlerinin araştırılmış olduğu bu çalışma nicel ve tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Örneklem seçimi tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilmiş olan ölçek sorularının hepsine cevap veren 262 öğretmenden verilerle elde edilmiştir. Araştırma kapsamında kullanılan veri toplama aracı; “Kişisel Bilgiler” ve “Eğitim Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Yeterlilikleri Ölçeği” olmak kaydıyla iki bölümden meydana gelmektedir.

Öğretmenlerinin okul yöneticilerinin teknolojik liderlik ve alt boyutlarına yönelik algılarında en yüksek ortalama dijital vatandaşlık boyutunda ve yüksek düzeyindedir. Bunu dijital çağ öğrenme kültürü yüksek derecede, mesleki gelişimde mükemmellik ve vizyoner liderlik orta derecede izlerken en düşük ortalama orta derecede ve sistematik gelişim boyutunda iken genel ortalama yüksek düzeydedir.

Okul yöneticilerinin teknoloji liderlik yeterliliklerine yönelik öğretmenlerin algıları öğretmenlerin cinsiyet, yaş, kıdem ve çalıştıkları kademelere göre farklılık göstermediği ancak öğrenim düzeylerine göre farklılık göstermiştir. Öğrenim düzeylerine göre farklılık dijital çağ öğrenme kültürü, mesleki gelişimde mükemmellik, dijital vatandaşlık ve genel ortalama lisans mezunlarının ortalamalarının lisansüstü mezunlarından daha yüksektir.

Anahtar Sözcükler: Teknoloji yeterliliği, okul yöneticileri, öğretmen.

İÇİNDEKİLER

PROJE ONAY SAYFASI	iii
TEŞEKKÜR	iv
ETİK BEYANNAMESİ	v
ÖZET	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar DİZİNİ	xi
BİRİNCİ BÖLÜM – GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.1.1. Problem Cümlesi	3
1.1.2. Alt Problemler	3
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Varsayımlar	4
1.5. Sınırlılıklar	4
1.6. Tanımlar	5
İKİNCİ BÖLÜM – KURAMAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	6
2.1.Liderlik	6
2.2.Teknolojik Liderlik	8
2.3. İlgili Araştırmalar	15
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM – YÖNTEM	18
3.1. Araştırmanın Modeli	18
3.2. Evren ve Örneklem	18
3.3.Verİ Toplama Aracı	19
3.4. Verilerin Toplanması	20
3.4. Verilerin Analizi	20
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM - BULGULAR VE YORUMLAR	22

4.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular	22
4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	22
4.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	23
BEŞİNCİ BÖLÜM - TARTIŞMA VE ÖNERİLER	28
5.1. Tartışma ve Sonuç	28
5.2. Öneriler	29
KAYNAKÇA	30
EKLER	34
ÖZGEÇMİŞ	38

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 3.1. <i>Katılımcı Öğretmenlerin Kişisel Özellikleri Dağılımı</i>	19
Tablo 3.2. <i>Ölçek ve Alt Boyutlarının Basıklık (Kurtosis) ve Çarpıklık (Skewness) Testi Bulguları</i>	20
Tablo 4.1. <i>Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Yeterlikleri Alt Boyutlarına Yönelik Öğretmenlerin Algıları</i>	22
Tablo 4.2. <i>Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Yeterliklerinin Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Analizi</i>	23
Tablo 4.3. <i>Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Yeterliklerinin Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Analizi</i>	24
Tablo 4.4. <i>Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Yeterliklerinin Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Analizi</i>	25
Tablo 4.5. <i>Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Yeterliklerinin Öğretmenlerin Öğrenim Düzeyine Göre Analizi</i>	26
Tablo 4.6. <i>Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Yeterliklerinin Öğretmenlerin Çalıştıkları Kademeğe Göre Analizi</i>	26

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

21 yüzyıl değişim ve dönüşümlerin çağı olduğu gibi en fazla değişimin bilim ve teknolojiye olduğu görülmektedir. Teknolojideki değişimlerin insanları daha fazla etkilediği ve hayatına yansıdığı düşünüldüğünde okulun ve eğitimin işlevi daha belirgin hale gelmektedir. Bu konuda ise teknoloji kullanımı, teknoloji kullanım yeterliliği, teknoloji liderliği gibi kavramlarla karşılaşmaktadır. Bu çalışmada da okul yöneticilerinin teknoloji liderliklerine yönelik öğretmen görüşleri araştırılmıştır.

Çalışmadaki bu bölüm içerisinde problem durumu, problem ve alt problemler, amaç, önem, varsayımlar, sınırlılıklar ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

İçinde bulunduğumuz ve bilgi çağı diye adlandırabileceğimiz günümüz dünyasında teknolojinin günden güne hızlı bir şekilde geliştiği gözlenmektedir. Gelişen teknolojiyle beraber bilginin kapsamında, bilgiye erişime ilişkin olanaklarda, bilgiye ulaşma hızında da değişimler meydana gelmiştir (Sezer ve Deryakulu, 2012). Bilgi teknolojilerinin etkili ve verimli şekilde kullanılabilmesinin de beceri düzeyleri yüksek çalışanların yetiştirilmesine bağlı olduğu ifade edilmektedir. Eğitim örgütü şeklinde konumlandırılmakta olan okullarda teknoloji unsurunun etkili kullanımı bağlamında bu kurumlarda yer alan yöneticilere son derece önemli görevlerin düştüğü görülmektedir. “Teknoloji alımları, bilişim teknolojilerinin etkin şekilde kullanılması adına emek sarf edilmesi, öğretmen ve diğer çalışanlara teknoloji okuryazarlığının kazandırılmasına yönelik faaliyetler tasarlanması, bunların yanı sıra bilişim teknolojilerine okul yönetimi mecralarının her basamağında yer verilmesi sözü geçen sorumluluk ve görevler arasında gösterilebilir” (Şahin, 2015, s.2).

Eğitim kurumlarındaki yöneticiler için teknoloji liderliği rolünün; bilgi ve iletişim teknolojilerinde eğitim kurumları, öğrenciler ve öğretmenlere rehberlik etmek, teknolojilerin kullanımına yönelik teşvik edici tutum ve uygulamalar üretmek, kurumlar içerisinde görev yapan öğretmenlerin konuya ilişkin eğitim düzeylerini yükseltmek ve teknoloji unsurunun örgütlerin bütün kademelerinde faal bir şekilde kullanılmasını sağlamak biçimindeki sorumlulukları getirdiği söylenebilir (Turan, 2002). İfade edilen bu

nedenlerden dolayı eğitim kurumlarındaki yöneticilerin klasik yönetim anlayışını bir an önce terk etmeleri; eğitime destek sağlamak ve zenginleştirebilmek adına teknolojiyi kullanma ve kurumlardaki diğer bireylere de kullandırma noktasında kararlı olan (Can, 2003), teknolojiyle barışık olan, hatta teknoloji unsurunun gündelik hayatın ayrı tutulmaz bir parçası şeklinde gören bireyler olması icap etmektedir (Sincar ve Aslan, 2011). Kısaca ifade etmek gerekirse eğitim kurumu yöneticilerinin etkili birer değişim lideri, güçlü birer öğretimsel lideri olmalarının yanı sıra hızlı bir şekilde değişip gelişen teknolojik ilerlemeler doğrultusunda teknolojik yeterliklere sahip olmaları çok büyük önem arz etmektedir (Akbaba-Altun, 2002).

Eğitim kurumlarında görev yapan yöneticilerin, eğitimde kullanılacak teknolojik aygıtların kullanılış şekilleri ile alakalı olarak isabetli karar alabilmeleri, öğretmen ve öğrencilere doğru yönlendirme faaliyetlerinde bulunabilmeleri, başka bir ifade ile etkin teknoloji liderliği yapabilmeleri adına söz konusu araç ve aygıtları tanımak ve kullanabilmek gibi eylemlerde yüksek motivasyona sahip olmaları gerekmektedir (Ergişi, 2005). Akbaba-Altun (2002) teknoloji unsurunun eğitim süreçlerindeki kullanımının başarılı olabilmesine etki eden unsurların sıralamasını yaparken, eğitim kurumlarındaki yöneticilerin teknolojiye yönelik bilgilerinin ve beceri düzeylerinin altını çizerken, teknolojinin eğitim faaliyetlerine entegre edilmesinde okul yöneticilerinin tutumları, inançları ve farkındalık seviyelerinin önemini vurgulamaktadırlar. İfade edilen unsurlar yöneticilerin eğitim süreçleri içerisindeki klasik lider rolleriyle beraber bu bireylere teknoloji liderliğine yönelik roller de ilave etmektedir. (Hacıfazlıoğlu, Karadeniz ve Dalgıç 2011), yöneticilerin teknoloji liderliği hususundaki beceri ve bilgileri kullanma noktasında kendilerini yeterli görmelere ve söz konusu beceri ve bilgileri etkili ve verimli bir halde kullanmalarıyla eğitim kurumlarında teknolojinin entegrasyonunda motivasyon unsurlarının da oluşacağına altını çizmektedirler.

Yılmaz (2005), okul yöneticilerinin teknolojiye dair kullanımlarda yeteri kadar bilgiye ve deneyime sahip olmamaları veya uygunluğu bulunmayan teknoloji unsurlarını tercih edip devreye sokmalarının belli başlı sınırlılıklara sebebiyet verebileceğini ifade etmektedir.

Yöneticilerin lider özelliklerinin, okullar üstünde çok büyük etkileri bulunmaktadır. Eğitim kurumu yöneticilerinin sahip olmaları gereken lider rollerinden birisinin de teknoloji liderliği olduğu görülmektedir. Genel olarak eğitim teknolojilerinin etkili kullanımları hususunda bu liderlik türünü benimsemekte olan yöneticilerin sayesinde mevcut bilgi toplumlarının talep ve beklentilerine cevap verilebilmektedir. Teknoloji

çağının hızlı bir şekilde ilerlemekte olduğu toplumsal yapılarda teknoloji konusunda yetkin ve ilgili olan okul yöneticilerinin değişime ayak uydurma anlamında herhangi bir problem yaşamayacakları açıktır. Okullar, çevresinde kuruldukları toplumların ihtiyaç ve beklentilerine cevap verebilmek adına devamlı yenilik ve değişim içerisinde bulunmak durumundadırlar. Aksi halde bu kurumların çağı yakalamaları mümkün olmayacaktır. Özellikle yakın zamanda teknolojik gelişme ve değişmelere uyum sağlayamayan eğitim kurumlarının çağımızın bir hayli gerisinde kaldıklarına şahit olmaktayız. Bu bağlamda eğitim kurumlarındaki yöneticilerin teknoloji liderliğine ilişkin rollerinin oldukça önem kazandığı söylenebilir.

1.1.1 Problem Cümlesi

Araştırmadaki problem cümlesi “Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterliklerine ilişkin öğretmen algıları nedir?” biçiminde oluşturulmuştur.

1.1.2 Alt Problemler

Araştırmanın alt problemleri şöyledir:

1. Okul yöneticilerinin teknoloji liderlik yeterlik boyutlarından; vizyoner liderlik, dijital çağ öğrenme kültürü, mesleki gelişimdeki mükemmellik, dijital vatandaşlık, sistematik gelişime ilişkin öğretmenlerin görüşleri nelerdir?
2. Okul yöneticilerinin teknoloji liderlik yeterlikleri; öğretmenlerin cinsiyet, yaş, çalıştıkları kurum, öğrenim durumu, mesleki tecrübe değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma ile 2021-2022 eğitim öğretim yılında Denizli ili Tavas ilçesinde görev yapan okul yöneticilerinin teknoloji liderliklerine yönelik öğretmen görüşlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Elde edilen bulguların paylaşarak literatüre katkıda bulunma, tartışmalara bilimsel bulgular ışığında katılma ve Tavas'ta görev yapan okul yöneticilerinin teknolojik liderliklerine yönelik öğretmen gözüyle tespit edilmesi fotoğrafının çekilmesi ve bunun paylaşılması amaçlanmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, eğitim kurumu yöneticilerinin okullarının yönetim faaliyetleri sırasında başvurdukları lider özelliklerinin yanı sıra, teknoloji yönetimi sırasında kullanmakta oldukları teknoloji liderliği özelliklerinin ne düzeyde uygulanmakta olduğunun tespit edilebilmesi bakımından önem arz etmektedir.

Türkiye'deki yöneticilerin teknoloji liderliği ile alakalı yeterliklerine ilişkin çalışmalar yer almaktadır. Gerçekleştirilen bu araştırmanın neticesinde elde edilmiş olan bulgu, yorum ve sonuçlar okullardaki yöneticilerin teknoloji liderliği düzeyleri, yeterlikleri ve bu bireylerin teknoloji kullanım seviyeleriyle alakalı araştırmalar yapacak olan araştırmacılara katkı sunacaktır. Bunun yanı sıra araştırmanın gerçekleştirildiği evrende bulunan okullarda çalışan yöneticilere de bu liderlikle ilgili bilgiler verecektir.

Bunlarla birlikte, okul yöneticilerinin demografik yapıları doğrultusunda elde edilmiş olan veriler, yöneticilere yönelik olarak düzenlenecek olan hizmetiçi eğitim faaliyetlerinin planlama evrelerinde başvurulan kriterlerden biri olabilecektir.

1.4. Varsayımlar

Araştırmanın varsayımları şöyle kabul edilmiştir:

- Araştırmaya dahil olan öğretmenler ölçüm araçlarına içten ve doğru cevap vermişlerdir.
- Araştırmaya dahil olan öğretmenlerin okul yöneticilerinin teknoloji liderlikleriyle ilgili bilgi düzeyleri yeterlidir.
- Ölçme aracı araştırmanın amacını ortaya çıkarabilecek niteliktedir.

1.5. Sınırlılıklar

- 2021-2022 öğretim döneminde Denizli iline bağlı Tavas ilçesindeki resmi eğitim kurumlarında görevli olan öğretmenlerin alguları ile sınırlıdır.
- Veri toplama aracı olarak "Eğitim Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Yeterlikleri Ölçeği" kullanılmıştır ve toplanan veriler bu ölçekle sınırlıdır.
- Araştırma, konuyla alakalı literatür taramaları sonucunda elde edilmiş olan çalışmalar ve bulgularıyla sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Liderlik: Örgütleri belli başlı amaçların doğrultusunda harekete geçirebilmek için gereken donanımlara sahip olmaktır.

Teknolojik Liderlik: Teknolojik gereksinim ve beklentilerin gerektirmekte olduğu donanımlara sahip, çevresinde yer alan bireyleri teknoloji konusunda harekete geçirme becerisine sahip olan bireydir.

Teknoloji Yeterliliği: Teknolojiyi ihtiyaçlar doğrultusunda etkin bir şekilde kullanma becerisidir.

İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölüm kapsamında, konuyla ilgili literatür taramalarında ve bu alan üzerinde gerçekleştirilmiş ilgili araştırmalar yer almaktadır.

2.1. Liderlik

Liderlik kavramı ile ilgili olarak gerçekleştirilen literatür incelemelerinde çok sayıda araştırmacının birbirinden farklı tanımlamalar yaptıkları göze çarpmaktadır. Eraslan (2006) liderlik kavramını; belirli bir gruba ait olan bireyleri belirli amaçların çevresinde toplayabilme ve söz konusu amaçları gerçekleştirebilmek adına grubunu harekete geçirebilme bağlamında gereken donanım ve niteliklere sahip olma durumu şeklinde tanımlamaktadır. Bir diğer tanımlamaya göre liderlik; bireyler üzerinde etki bırakma sanatıdır(Eroğlu, 2013, s.106). Başka bir bakış açısına göre bu kavram; bir birey ile grubun arasındaki güç ve otorite odaklı ilişki durumudur (Erdem ve Dikici, 2009). Liderliğe yönelik olarak yapılan çalışmalara göz atıldığında konu araştırmacılarının liderlik kavramına farklı boyutlar kazandırmalarının yanı sıra, konuyla ilgili beklentilerde de değişim yaşanmasına neden oldukları görülmektedir.

Dünyadaki değişmelere paralel olarak sürekli değişime ve kendilerini yenilemeye maruz kalan okullarda çağdaş yöneticilik anlayışlarının egemen olması ile liderlik kavramına verilen önemin de oldukça arttığı söylenebilir. Eğitim kurumlarında yöneticilik yapan kişilerin eğitim ve öğretime yönelik liderliklerinin yanında farklı tipteki liderlik rollerine de sahip olmaları beklenmeye başlamıştır. Özellikle teknoloji unsurunun eğitim süreçleri içerisinde aktif rol almaya başlaması, liderlik tipleri arasında yer almakta olan teknoloji liderliğini bir hayli ön plana çıkarmış ve adeta zorunlu kılmıştır.

Gündelik yaşamın bütün aşamalarında yer almakta olan liderlik, toplumların tamamında gözlenen evren bir kavram niteliğine sahip durumdadır (Gündüz, Beşoluk ve Önder, 2011). Bireyler sosyal varlıklar olmaları nedeni ile bir arada yaşama gereksinimi duymakta ve en küçük ölçekli gruplardan en kompakt yapılara kadar belli başlı etkileşimler etrafında yaşamlarını sürdürmektedirler. Kişilerin birtakım gruplar oluşturmaksızın kendi başlarına yaşamlarını devam ettirme, istek ve ihtiyaçlarına karşılık bulma olasılıkları bulunmamaktadır. Toplu yaşamlar içerisinde topluluklar içerisindeki bazı bireylerin

iletişim, öncü olma ve yönlendirme biçimindeki birtakım nitelikleriyle ön plana çıkabildiklerini görmek mümkündür. Bu bireyler içinde yer aldıkları toplum ya da grupları yönlendirme, örgütleyebilme ve etkileme gücünü kendilerinde bulunduran lider kişiler olarak karşımıza çıkmaktadır (Teyfur, Beytekin ve Yalçınkaya, 2013).

Liderlik, hedeflere ulaşma sürecinde izleyenlerin etkilenmesi olarak tanımlanabilir (Özşahin, Zehir ve Acar, 2011). Bu bağlamda liderliğin kişiyi değil bir süreci ifade ettiği görülebilir. Bu süreçler içerisinde liderler gruplara, grupların liderlere yaptıkları etkinin daha fazlasını yapmak suretiyle lider kimlikleri ile ön plana çıkmaktadırlar (Kıral ve Başaran, 2019). İzleyen kişiler doğrudan ya da dolaylı bir şekilde liderlerin etkilerini kabul etmektedirler (Bozlağan, 2005). Liderler etkileme özellikleriyle izleyen bireylerin kişisel menfaatlerinden vazgeçerek ortak vizyonlar çerçevesinde hareket edebilmelerini sağlamaktadırlar. Liderlik etki etme gücü doğrultusunda bireylerin kendi istekleriyle çalışmalarını sağlamaktır (Ertürk, 2000).

Liderler, kendilerini izleyenleri hedeflere ulaşabilmek adına istenen davranışlara sevk edebilen bireylerdir. Liderler, topluluk mensuplarını kişisel hedefleriyle topluluklara ait hedefleri birleştirmek suretiyle topluluk ve kişilere liderlik yapmaktadırlar (Kaya, 2020). Lider bireylerin yönetim bağlamındaki etki güçleri, topluluklara yön verebilme becerileri ve insan kaynaklarını yönlendirebilme kapasiteleri son derece yüksek olmaktadır (Ertan Kantos, 2011). Liderlerin örgüt üyelerini belli bir vizyonun etrafında toplayabilmeleri, kitlesel dönüşümlere yol açabilmeleri ve misyonların muhafaza edilebilmesi adına kılavuzluk yapmaları beklenir.

Grup ve toplulukların devamlılıkları için liderlerin varlıklarının önemi tahmin edilenden daha fazladır. Grupların gelecek dönemlere yönelik amaçlanan noktalara ulaşabilmeleri, bu gruplara liderlik yapan bireylerin becerilerine bağlı olmaktadır (Aydın, 2010). Lider bireylerin küresel gelişme ve değişimleri takip edip bunlara hâkim olabilen, yeni fırsat ve olanakları gören, belirsizliklerde ve riskli ortamlarda potansiyel fırsatları devreye sokarak örgütlere yeni yollar çizebilen niteliklere sahip olmaları beklenir (Özden, 2008: 22). İçerisinde bulunduğumuz çağda lider bireylerin duyarlı, çevrelerinde gerçekleşen durumlar ve olaylarla ilgili ve mevcutta bulunan bilgilerin analizlerini yaparak yorumlayabilmeleri rekabet düzeyi günden güne yükselen şartlarda liderlik yaptıkları toplulukların etki düzeyini yükseltecektir (Yeşilyurt, 2007). Liderlik konusunun, bireylerin toplu olarak yaşam sürmeye başlamaları sonucunda önem kazandığı, topluluklara ait özellikler doğrultusunda tür ve niteliklere sahip olmaya başladığı ifade edilebilir.

2.2. Teknolojik Liderlik

Teknoloji sözcüğü Yunancada sanat ve beceri anlamını taşımakta olan “techne” ile bilim anlamını taşıyan “logia” sözcüklerinden türetilmiş olan bir kelimedir (Taşkın ve Adalı, 2004). Teknoloji kavramının; iktisatçılar toplumsal yapıların refah seviyesini yükselten üretim unsuru, mühendisler ürün ya da ürünlerin ortaya çıkarılabilmesi için gerekliliği bulunan malzemelerin üretiminde kullanılmakta olan yöntemler bütünü, ekonomistler ise girdilerin çıktılara dönüştürülmesinde kullanılan araçların bütünü şeklinde tanımlamasını yapmaktadırlar (Aksoy, 2014). Bu tanımlamalar doğrultusunda teknoloji olgusunun fiziksel bir araç şeklinde algılanmakta olduğu fikri ağır basmaktadır. Buna karşın teknolojinin modelleme ve programlama biçimindeki bilgi temeline sahip boyutlarının bir hayli yaygın mecralarda kullanıldığı görülmektedir. Bundan dolayı teknoloji kavramının bilgi yönüne de vurgu yapan tanımlamalara ihtiyaç duyulmaktadır (Taşkın ve Adalı, 2004).

Teknolojik liderlik ise; Tanzer’e göre (2004) teknoloji olgusunun örgütler içerisinde etkin ve faal şekilde kullanımı bağlamında gerekliliği bulunan eş güdümü sağlayan, örgütsel yapılara bu anlamda etki eden, yön tayin eden ve yöneten bireydir. Çakır (2013) bu liderliğin; içinde bulunduğumuz dijital çağın ihtiyaç ve beklentilerine yanıt verebilecek donanımı kendisinde bulunduran, teknolojideki yeniliklere ve değişimlere hâkim olan, çevresinde yer alan kişileri teknolojinin etkin kullanımı noktasında harekete geçirebilen ve teknoloji olgusunun gündelik yaşamın bütün sahalarına entegrasyonunu sağlayabilen birey şeklinde tanımlamasını yapmaktadır (Can, 2003). Bundan dolayı eğitim kurumlarındaki yöneticilerin teknoloji liderleri olarak, teknolojinin okul yönetimi alanında ve sınıflar içerisinde aktif bir biçimde kullanımı bağlamında sorumluluk almaları, bu sorumlulukları etkili bir şekilde gerçekleştirebilmek adına belli başlı beceri ve yeterlikleri edinmeleri ve bu yeterliklerde gelişim sağlamaları çok önemli bir hale gelmiştir (Hacıfazlıoğlu, Karadeniz ve Dalgıç, 2011; Turan, 2002).

Teknoloji kavramını, bireylerin belleklerinde bulunmakta olan bilgilerin biçimlendirilerek ürünlerin ve hizmetlerin üretimlerinde kullanılması ve üretimi yapılacak her türden ürün için bilgilerin sistematik olarak birleştirilmeleri şeklinde tanımlamakta olan araştırmacılar, bu kavramın bilgi yönüne vurguda bulunmaktadır (Bal, İldırar ve Özmen, 2001). Bilgi teknolojilerine sanayi, ticaret ve günlük yaşamlarda katma değerler yaratacak biçimde oldukça sık başvurulduğu görülmektedir. Bilgi teknolojileri verilere yönelik

depolama ve analizler sonucunda ortaya çıkmakta olan yeni verilerle beraber yeni hizmet ve ürünlerin ortaya çıkarılmasında büyük bir etkiye sahip durumdadır.

Teknoloji rekabetçiliğın günden güne artış gösterdiği küresel şartlarda toplumsal yapılardaki refah seviyesinin yukarı çıkarılması noktasında çok önemli bir unsur niteliğine sahiptir. Daha düşük maliyetlerle bilgi ve yaratıcılığın gücünü kullanmak suretiyle üretilen ürün ve hizmetlerin son derece yüksek kazanç oranına sahip olabildikleri dikkat çekmektedir (Eryol, 2009). İnovatif bilgiler ile teknolojilerin etkileri ile şekillenmekte olan toplumlarda ekonomik bazlı hızlı ve pozitif değişimlerin yaşandığı görülmektedir. Değişen toplumsal düzenlerde toplumlar ve bireylerin politik bakış açılarında da değişim yaşanmakta ve yaşamsal ihtiyaçlar farklılaşmaktadır. İnsanların inovatif bilgileri ve teknoloji unsurlarını kullanabilmek, yeni hizmet ve ürünler sergilemek adına gereksinim duydukları eğitim standartlarında da her geçen gün yükseliş göze çarpmaktadır (Çakmak, 2008).

Teknolojik gelişme ve değişimler toplumsal yapılara etki ettiği gibi eğitim sistemleri ve öğretime yönelik yöntemlerinin değişme ve gelişmesinde de etkili durumdadır. Teknolojik gelişmelerin toplumsal yapıların ihtiyaç ve beklentilerine cevap verebilecek, toplumlara yeni ilerleme kapasiteleri kazandırabilecek biçimde eğitim kurumlarında yaşatılabilmesinde eğitim kurumu yöneticilerinin rolleri çok büyük öneme sahip olmaktadır. Eğitsel mecralarda teknoloji kullanılmasının yaygın hale getirilmesine öncülük etmesi gereken yöneticilerin eğitsel hedeflerin yakalanmasında ve öğretmenlerin etkilenmesi boyutunda teknolojiden faydalanmaları gerekir. Teknoloji liderliği; teknoloji olgusunun eğitimin bütün paydaşlarına benimsetilmesi ve teknolojideki gelişmeyle oluşmakta olan rekabetçi ortamlarda okulların güçlendirilebilmeleri adına eğitim kurumu yöneticilerinin sahip olmaları gereken yeterlikler ile becerileri içermektedir.

Teknoloji liderliği, liderliğe yönelik olarak gerçekleştirilmiş çalışmaların ortak niteliklerini kapsamının yanında kendisine has yeterlik ve özelliklere de sahiptir. Teknoloji liderleri teknoloji uygulamalarının yaygınlaştırılmaları ve geliştirilebilmeleri adına takipçilerinin içsel motivasyon düzeylerini artırarak yeni fırsatlar oluştururlar. Takipçileri etkileyebilmek adına bu liderler, iletişim becerisi ve ödüllendirmeden faydalanır ve rol model olabilirler (Ulutaş, 2015). Bu liderlik tipi, yönetici bireylerden mevcuttaki durumlarda değişiklik yaratabilme becerisi ile açık fikirli olmayı beklemektedir. Teknoloji lideri olan yöneticiler, teknolojik gelişmelerin takibini etkili bir şekilde yapmalı, öğretmenlerin öğretim ve öğrenme teknolojilerini benimsemelerini sağlamalı, gerekli

tanıtım faaliyetlerini yapmalı ve tüm bu teknolojilerin eğitim kurumları içerisinde yerleşik bir şekilde kullanılabilmesi için gerekli planlama ve düzenlemeleri yapmalıdırlar.

Esas olarak teknoloji liderlerinden beklenmekte olan, teknolojiyle eğitim kurumlarının vizyon ve misyonlarının arasında yer alan ilişkilerin tanımlanması, bu doğrultuda eğitim politikalarının geliştirilmesi ve uygulanmasıdır. Eğitim kurumlarındaki yöneticiler bilgi teknolojilerinin kullanılması ve yaygınlaştırılmasının toplumlar ve öğrenciler için taşıdığı önemi bilmeli ve görev yaptıkları kurumlarda bu doğrultuda uygun ortamlar tesis etmelidirler. Okullardaki yöneticiler, orta ve üst seviye yöneticiler, teknoloji uzmanları ve dışarıdan kuruluşlar ile kurumlarının teknolojik altyapılarını kuvvetlendirme ve kendi teknoloji liderliği bakış açılarını geliştirme noktasında iş birliği içerisinde bulunmalıdırlar. Yöneticilerin, teknoloji liderliğine yönelik rollerini kurumlarında teknoloji temelli ortamlar tesis etme yönünde geliştirmeleri gerekir.

Eğitim kurumu yöneticilerinin, görev yaptıkları kurumlarda teknoloji lideri olmaları beklenmektedir. Okullardaki bütçe kontrol ve kullanım mekanizmalarını yürüten, çevreyle ilişkileri yönlendiren ve karar alıcı konumda bulunmalarından dolayı yöneticilerin teknoloji liderliğini de üstlenmeleri normal karşılanabilmektedir. Bilgi iletişim teknolojilerine yönelik kullanım sahalarının yaygın hale getirilmesi ve eğitim kurumlarındaki teknoloji liderliği çerçeveleri Bilgi İletişim Teknolojileri (BİT) doğrultusunda yeniden şekillenmektedir. Eğitim kurumu yöneticisi bireylerin rolleri teknoloji unsurunun eğitsel faaliyetlerde ne şekilde kullanılacaklarından ziyade teknoloji liderliğini nasıl yürütecekleri üstüne tanımlanmalıdır. Yöneticilerin teknoloji lideri olarak üstlenecekleri en mühim görevler arasında kurumlarında teknolojinin entegrasyonunu sağlamak bulunmaktadır. Eğitim kurumu yöneticilerindeki teknoloji liderliğinin önemi hususundaki farkındalık düzeylerinin artırabilmek adına bilgi teknolojileri, bilgisayar ve bunların haricindeki teknik donanımların eğitsel faaliyetlerdeki etkinlik ve öneminin yöneticilere tanıtılması ve benimsetilmesi gerekmektedir.

Küreselleşmenin etkisi ve teknoloji alanında yaşanmakta olan gelişmeler ve değişimlerin etkisi ile yönetici bireylerin sahip olmaları gereken yeterliklerde de artış ve farklılaşma görülmektedir. Karşı karşıya kalınan yeni problem ve zorluklarla baş edebilmek adına eğitim kurumlarındaki yöneticilerin liderlik anlayış ve stillerinde birtakım değişikliklerin olması gerekir. Anderson ve Dexter'ın araştırmasında eğitim kurumu yöneticilerine ait liderlik özelliklerinin okulların etkinlik durumunda oldukça etkili bir unsur olduğu ifade edilmektedir. Kurumlar içerisinde teknolojik değişimlerin sürdürülebilir biçimde devam ettirilmesinde bu kurumlardaki yöneticilerin liderlik

özelliklerinin temel belirleyici unsurlar arasında yer aldığı ifade edilmektedir. Eğitim mecralarında teknolojik gelişmenin sağlanabilmesi için okullardaki yöneticilerin bilgi ve iletişim teknolojilerini öğretim faaliyetlerinin vazgeçilmez parçaları şeklinde algılamaları gerekmektedir.

Küresel açıdan bakıldığında eğitsel alanda teknoloji liderliğinin etkisinin günden güne arttığını dile getirmektedirler. Eğitim kurumlarındaki yöneticiler bilgi teknolojilerinden yararlanarak kurumlarında istenen değişimleri ve gelişimleri gerçekleştirmek için sorumluluk almalıdırlar. Sınıf ortamlarında zenginlik sağlanabilmesi için teknolojinin kurumlarla bütünleşmesi çok önemlidir. Okullar ile teknolojinin bütünleşmesi noktasında kaynak sınırlılıkları, personel eksiklikleri ve altyapı problemleri biçimindeki birtakım zorluklardan söz etmek mümkündür. Karşılaşılabilecek bir diğer zorluk ise lider bireylerin gelişimleriyle bilgi toplumlarının değişim hızlarının eşit bir şekilde ilerlememesi olmaktadır. Lider bireylerin bilgi iletişim çağı yeterliklerine sahip olma zorunluklarının yanı sıra kurumlarındaki inovasyon kültürü ile teknolojik uygulamaların yaygın duruma getirilmesi, teknolojinin entegrasyonunun sağlanması adına planlamalar yapılması ve belli programlar çizgisinde uygulamaya geçirilmesi için gerekliliği bulunan birimleri oluşturmalıdırlar (Razzak, 2015).

Teknoloji unsurunun okullar içerisinde yaygınlaşabilmesinde en etkili unsur eğitim kurumu yöneticilerinin özellikleri olmaktadır. Toplum içerisinde teknolojinin kullanılması ve harcamalar günden güne önemli oranlarda artış gösterirken, teknoloji unsurunun sınıflar içinde aktif kullanılmasının benzer miktarda artmamasında gerekli yeterliklere sahip durumda bulunmayan, kendilerini yeteri kadar geliştirmemiş eğitim kurumu yöneticilerinin sorumlulukları bulunmaktadır. Yöneticiler kurumlarının teknolojik altyapılarını geliştirmelerine ve gereksinimi hissedilen yazılımları kurumlarına kazandırmasına karşın, öğrencileri ve öğretmen bireyleri teknolojinin kullanılması noktasında yeteri kadar destekleyememektedirler. Teknoloji liderliğini üstlenmiş olan eğitim kurumu yöneticileri daha çok öğrenciler ile öğretmenlerin ihtiyaç ve beklentilerinin analizini yapabilmeli, güçlü olmayan yönleri güçlendirmeli ve becerilerde çeşitlilik sağlamalıdırlar. Teknoloji liderliğinde donanımlar ile yazılımların nitelikli olmalarından ziyade teknolojinin kullanılmasının desteklenmesine odaklanılmaktadır. Öğretmenler ve öğrencilere teknolojiye yönelik etkin öğrenme olanaklarının tanınması ve yönetici bireylerin bu bireyleri destekleme güçleri ile yönlendirme uygulamalarıyla sağlanabilmektedir.

Öğrencilere ait ihtiyaç ve beklentilere, veri odaklı kararlar alma süreçlerine ve teknolojik alt yapıların tesis edilmesine önem gösteren eğitim sistemleri içerisinde eğitim

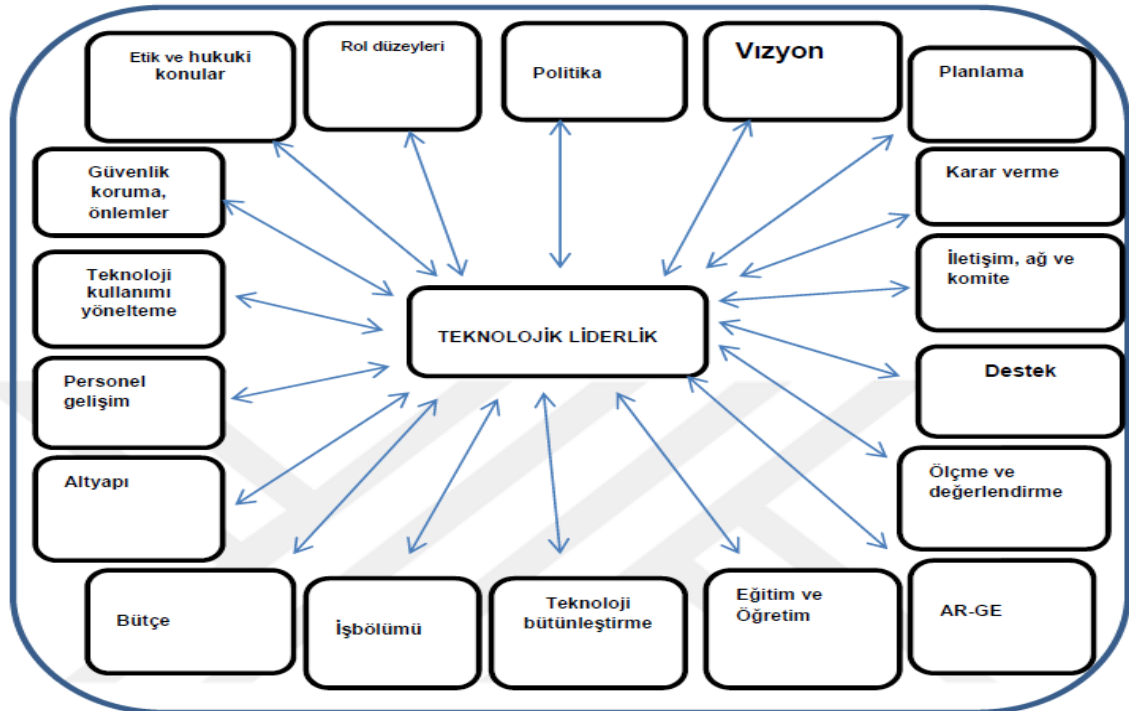
kurumu liderlerinin gerekliliği kabul gören bir gerçeklik olarak karşımıza çıkmaktadır. Bilgi ağına yönelik yeterliklere sahip üretkenlik düzeyi yüksek toplum yesi olma bilincini taşıyan yetenekli öğrencilerin aktif ve etkili öğrenme ortamlarının desteklenmesini sağlayan yöneticilere gereksinim duyulmaktadır. Eğitim kurumlarındaki yöneticiler öncelikle kurumlarında teknolojiyi etkin duruma getirebilme, teknolojik vizyonlar var edebilme, bunların yanı sıra öğretmenlerin ve öğrencilerin yönlendirme becerilerini geliştirme noktasında istekli tutumlar sergilemelidirler. Eğitim kurumlarındaki yöneticilerin teknoloji lideri olarak esas görevleri tutumlar, düşünceler, davranışlar ve performanslarla yöneticilik rolünden liderlik rollerine geebilmeleridir. Öğrenciler ve ğretmen bireylerin pasif öğrenme yöntemlerinden ziyade aktif ve bilgi üreten yöntemleri kullanmalarında destek verici ve yönlendirici olması gerekenler okullardaki yöneticilerdir (Kirkman, 2000).

Eğitim kurumu yöneticilerindeki teknolojiye ilişkin tutumlar ğretmen bireylerin teknoloji hususundaki algılarında değişiklik yapabilmektedir. Bu anlamda yöneticiler eğitsel ortamların teknoloji temelinde yeniden dizayn edilmesinde etkin rollere sahip olmaktadırlar. Eğitim Kurumu yöneticilerinin teknolojiyle alakalı olarak almış oldukları eğitimlerin kalite ve düzeyinin ğretmen bireylerin teknoloji entegrasyonlarına pozitif etkiye sahip olduğunun altını çizmektedirler. Yüksek teknolojik bilgiye ve deneyimlere sahip yöneticilerin kurumları içerisinde teknoloji odaklı yeniliklerin öncüsü olduklarını ve bu bağlamda destekleyici tutumlar sergilemeleri gerekmektedir.

Modern dünya tarafından getirilmiş olan teknoloji içerikli mecralarda eğitim kurumlarının ön sıralarda ve yüksek başarıyla bulunmalarını amaçlayan yöneticilerin teknolojiyi benimsemeleri ve kapsamlı bir şekilde değerlendirmesini yapmaları gerekir. Teknolojiyi özümsemiş olan eğitim kurumu yöneticileri kurumlarının teknolojik vizyonuna ve eğitsel amaçlarına uygun teknolojileri saptayarak okul ortamlarında ğretmen ve öğrencilerin kullanımlarına sunabileceklerdir. Öğrenciler ile ğretmen bireylerin teknolojileri sınıflarının içerisinde ve dışarisinde birer araç şeklinde kullanabilme düzeyleri okul yöneticilerinin teknolojiye bakış aılılarıyla bağlantı içermektedir. Bundan dolayı yönetici bireylerin teknoloji unsurunun gerek okulların içerisinde gerekse de okulların dışarisinde kullanılmasına istekli olma zorunlulukları bulunmaktadır. Eğitim kurumlarındaki yöneticilerin görevleri okul vizyonları ile eğitsel faaliyetler etrafında şekillenmektedir. Oysaki son dönemlerde eğitim kurumlarının vizyonları ve öğrenmeye yönelik kavramları dijital aygıtlar ile entegre durumda bulunmaktadır. Okullardaki yöneticiler kurumlarının vizyonlarına ve eğitsel amaçlarına

uygun kararları alınmasına öncülük ederken, teknoloji unsurunu bir değişim aygıtı şeklinde görmeleri ve klasik rollerinin dışına çıkmak suretiyle risk almaktan kaçınmayan, problem çözebilme yetenekleri yüksek bireyler haline gelmeleri gerektiği söylenebilir.

Eğitim kurumu yöneticilerinin teknoloji liderliğine ait güçlerini kişisel niteliklerinden ziyade kurumlarındaki düşünce paylaşımlarından sağladıkları bulgusu ön plana çıkmaktadır. Okullar içerisinde teknolojiyle alakalı politikalar yapılırken stratejik planlama, hedef belirlenmesi, bütçelemeler, organizasyonlar, müfredatlar, değerlendirmeler ve dış ilişkiler biçimindeki hususların göz ardı edilmemesi gerekir. Bu alanlar üzerinde karar alacak olan yönetici bireyler ve diğer paydaşların teknolojik yeterliklerinin artırılması gerekmektedir. Eğitim kurumlarında teknolojik altyapıların tesis edilmesi büyük çaplı maliyetler gerektirdiğinden yöneticilerin gelecek teknolojilere yönelik öngörü sahibi olmaları maliyetlendirme ve yatırım gibi hususlarda hatalı adımların atılmasını önlemektedir. Okullar içinde teknolojiye ilişkin kararlar alınmasında paydaşların tamamının temsil edildikleri komitelerin oluşturulmasına özen gösterilmelidir. Müfredatların şekillendirilmesinde öğrencilerin hangi konular üzerinde uzmanlık elde edecekleri ve hangi teknolojik becerileri kazanmaları gerektiğinin göz önünde bulundurulması çok önemlidir. Teknolojik liderliğin ilişkili olduğu alanlarla ilgili diyagram Şekil 2.1’de verilmiştir.

Şekil 2.1. Teknolojik Liderlik Kavramsal Diyagramı

Kaynak: Pam C. & Lingard, B. (2001).

Şekil 2.1'e göz atıldığında, teknoloji liderliğine ilişkin kavramsal diyagram görülecektir. Teknoloji liderliğiyle belirtilmekte olan 18 faktörün arasında direkt olarak ilişki bulunmaktadır. Bundan dolayı teknoloji liderliğine ilişkin rollerin belirgin olması ve söz edilen rollerin standart niteliğe sahip olması gerekir. Teknolojinin etkin bir şekilde kullanılması çalışan kişilerin verim ve performans seviyelerinde artışa neden olmaktadır. Ayrıca ürün kalitelerinde de artış olmasından dolayı teknoloji liderliği çok daha elzem bir durum haline gelmiştir. Teknoloji liderliği, sistemle örtüşen teknolojilerin seçimleri, uygulanmaları, sürdürülmeleri ve kurumlar içerisindeki diğer bireylerin teknolojide aktif bir biçimde yararlanmalarına öncülük yapılmasını da kapsamaktadır.

Teknolojinin, çağımızda öğretim ve öğrenmeye yönelik faaliyetlerin tamamında etkin bir şekilde yer aldığını, sistemin ayrı tutulamaz bir parçası haline geldiğini belirtmek gerekir. Teknoloji liderleri, süreçler ile aygıtları profesyonel nitelikteki eğitimcilere profesyonel gelişim tecrübeleri sağlayabilmek için uygulamaktadırlar. Eğitim uzmanları, teknoloji liderliği programını adayların birden fazla seviyede teknoloji liderliğine hazırlayabilmek ve destekleyebilmek amacıyla tasarlamışlardır. Teknoloji liderliği alanı üzerinde eğitim uzmanlığı bulunan bireyler, iş yerleri ile gömülü öğrenme topluluklarının inşası kapsamında liderliğe odaklanmaktadır (Balaban, 2015).

Teknoloji bakımından lider bireyler, zengin öğrenme ortamlarının oluşturulması, kolaylaştırılması ve desteklenmesi adına bilgiler, beceriler ve yetkinlikler elde etmektedirler. Bu bağlamdaki deneyimler, mesleki gelişime ilişkin deneyimlerin planlanmalarını, olanakların yönetilmesini ve teknolojik entegrasyon için insan ve teknik kaynakların organize edilmesini kapsamaktadır. İşletme ve kuruluşlar rekabet anlayışının egemen olması ve taleplerdeki hızlı değişimlerden en çabuk ve yoğun düzeyde etki gören yapılardır (Yılmaz ve Aslan, 2013).

Teknoloji liderliğinin mutlak suretle önemsenererek her mecrada gerekli dönüşüm ve yeniliklerin hayata geçirilmesinin önemi çok büyüktür. Ürünler, hizmetler ve bilgilere yönelik üretim yapan kuruluş ve işletmeler, değişimlere uyum sağlayamadıkları ve doğru kararları alarak hayata geçiremedikleri durumlarda piyasada yok olmak dâhil çok sayıda problemler karşı karşıya kalmaktadırlar. Günden güne teknoloji ve bu unsurun gerekliliklerine kaymakta olan faaliyetlerden uzak kalmak ya da tercih etmemek işletmelerde gözle görülür erimelere sebebiyet vermektedir. Hızlı bir şekilde gelişmekte olan çevreye ayak uydurmak ve müşterilerin değişim gösteren taleplerine kaliteli bir şekilde cevap verme yükümlülüğü, değişimleri çok önceden görebilmeyi ve bu doğrultuda

erken adımlar atılmasını gerektirmektedir. İşletmelerde üretim ve yönetim faaliyetlerinin teknolojik değişimlere uyum sağlayabilme bağlamında değişmeye devam ettiği görülmektedir. Yeni üretim ve yönetim metotları kalite düzeyi yüksek ve bol çeşitlikteki ürün ve hizmetlerin akılcı bir şekilde üretilmelerini mümkün kılar hale gelmiştir (Aslan ve Şendurur, 2017).

Eğitim kurumu yöneticiliği yapanların teknolojik liderlikleriyle alakalı olarak literatüre göz atıldığında şu bulgular elde edilmiştir. Can (2008), “İlköğretim Okulları Yöneticileri Teknoloji Liderlik Yeterlilikleri” isimli araştırmasında; ilköğretim okullarında görev yapan yönetici bireylerin teknoloji olgusunu yönetimde ve eğitim faaliyetlerinde aktif bir biçimde kullanabilmeleri adına gereken teknoloji liderliği yeterlik seviyelerini saptamak, yorumlamasını yapmak ve önerilerde bulunmak hedeflenmiştir. Araştırma doğrultusunda ilköğretim kademelerinde görev yapan yöneticilerin söz konusu liderliğe yönelik görev ve rolleri genel olarak yerine getirdikleri anlaşılmaktadır. İlköğretimdeki eğitim kurumu yöneticileri teknolojik liderlik hususunda kendilerini öğretmenlerin üzerinde görmektedir. İlköğretim kademesindeki yöneticileri teknoloji liderliği yeterliklerinde mesleki kıdem durumları ile eğitim seviyeleri bağlamında anlamlı farklılıklar tespit edilmemiştir.

2.3. İlgili Araştırmalar

Eren-Şişman (2010), tarafından yürütüldüğü görülen araştırmada, ilköğretim kurumları bünyesinde görev yapmakta olan yöneticilerin eğitsel teknolojilere sahip olma ve bu teknolojileri etkili bir şekilde kullanma süreçlerinde sergilemekte oldukları teknoloji liderliğine yönelik davranış ve tutumlarının ve söz konusu süreçler içerisinde karşı karşıya kaldıkları zorlukların tespit edilmesi hedeflenmiştir. Araştırma doğrultusunda, ilköğretimdeki yöneticiler eğitsel teknolojilere sahip olma ve etkili bir şekilde kullanma sürecinde; teknoloji ve vizyoner liderliğe yönelmekte, öğretme ve öğrenme süreçleri, mesleki geliş ve üretkenlik, ölçme-değerlendirme, sosyal, hukuki ve etik konular üzerinde yoğun olarak teknoloji liderliğine yönelik davranış ve tutumlar göstermektedirler. İlköğretim okul yöneticileri destek yönetimi ve işlemler boyutu özelinde orta seviyeli teknoloji liderliği davranışı sergilemektedir.

Dinç (2019) çalışmasında öğretmenlerin teknoloji liderliği yeterliklerini yüksek düzeyde olarak ölçmüşlerdir. Bu algıları cinsiyete göre farklılaşırken, kıdem, yaş, yöneticilik süresi ve öğrenim durumuna göre farklılaşmamıştır. Okul müdürlerinin

teknoloji liderlik yeterlikleri öğretmenlere göre orta seviyede ölçülmüştür. Öğretmenlerin görüşleri yaşa göre farklılaşırken cinsiyet, öğrenim düzeyi, kıdem ve çalıştığı kuruma göre farklılaşmamıştır.

Çalık, Çoban ve Özdemir (2019) araştırmalarında okul yöneticilerinin teknolojik liderlik öz-yeterliklerinden en fazla dijital vatandaşlık en az ise vizyoner liderlik davranışlarını sergilediklerini tespit etmişlerdir. Bunun yanında okul yöneticilerinin teknolojik liderlik öz yeterlikleriyle kişilik özellikleri arasında pozitif yönlü bir ilişkinin varlığı saptanmıştır.

Yılmaz (2018) tarafından yapıldığı görülen çalışmada, yöneticilerin eğitim faaliyetlerine teknolojiyi entegre etme sürecindeki öğretimsel liderlik yeterliklerinin öğretmen görüşleri doğrultusunda ele alınması amaçlanmıştır. Çalışmada tarama modelinden faydalanılmıştır. 2016-2017 öğretim döneminde İstanbul'a bağlı olan Başakşehir ilçesi kapsamında resmi ilkokullar, ortaokullar ve liseler bünyesinde görev yapmakta olan öğretmenlerin çalışmadaki evreni oluşturdukları görülmektedir. Çalışmanın grubunu ise Başakşehir sınırları içerisinde yer alan resmi nitelikli 68 ilkokul, ortaokul ve lise bünyesinde görevli olan 232 öğretmen oluşturmaktadır. Bu çalışmanın neticesinde okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik düzeyleri yüksek seviyede olumlu görülmüştür. Okullardaki öğretmenlerin çalıştıkları kurumlardaki yöneticilerinin teknolojik gelişme ve değişimlere duyarlı ve bu duyarlılığı eğitim faaliyetlerine entegre edebildikleri yönünde görüş bildirmişlerdir.

Çağtaş (2019) aracılığı ile yürütülmüş olan çalışma kapsamında eğitim kurumlarındaki yöneticilerin bilgi teknolojileri kullanımına ilişkin öz-yeterliliklerinin incelendiği görülmektedir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2017-2018 döneminde İstanbul'a bağlı Bahçelievler ve Güngören ilçelerinde bulunan resmi okullarda görev yapan okul yöneticileri oluşturmuştur. Araştırmadaki örneklem ise söz konusu ilçelerde yer alan 67 ortaokul, 37 ilkokul ve 37 lise kurumundan basit tesadüfi örneklemeyle tespit edilmiş olan 141 yöneticiden oluşturulmuştur. Araştırma sonucunda kadın ve erkek okul yöneticileri arasında teknoloji öz-yeterlik algısı bağlamında herhangi bir farklılığa ulaşılamadığı görülmektedir. Cinsiyet bakımından teknoloji öz-yeterlik algılarında dikkate değer değişiklikler saptanmamıştır. Yaşı genç olan okul yöneticilerinin bilgi teknolojileri kullanımının yaşları ileri olan okul yöneticilerine nazaran daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Görev süreleri artış gösterdikçe yeterlik seviyelerinin azaldığı da araştırmanın bir başka bulgusu olarak dikkat çekmektedir.

Çakır ve Aktay (2018) tarafından yapılan çalışmada eğitim kurumu yöneticilerinin teknoloji liderliğine ilişkin yeterlikleri ele alınmıştır. Araştırma kapsamında nicel yöntemler arasında yer alan tarama modelinden faydalanılmıştır. Araştırmaya Giresun ilindeki ilkokul, ortaokul ve liseler bünyesinde görev yapmakta olan 55 yöneticinin dâhil olduğu görülmektedir. Araştırma sonucunda eğitim kurumlarındaki yöneticilerin teknoloji liderliğine ilişkin yeterlik düzeyleri iyi düzeyde tespit edilmiştir. Teknoloji liderliği yeterlikleri bağlamındaysa cinsiyet, meslek tecrübe düzeyi, okul türleri, yöneticiliğe yönelik deneyim durumu, eğitim düzeyleri, yöneticilik görev türleri, interneti kullanabilme durumları ve bilgisayara ilişkin yeterlikler biçimindeki değişkenler bakımından herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır.

Durnalı (2018) aracılığı ile gerçekleştirilmiş olan çalışmada eğitim kurumu yöneticilerinin teknolojik liderlik davranışları ve eğitim kurumlarında bilgi yönetimini gerçekleştirebilme seviyeleri ve söz konusu iki değişkenin arasındaki ilişkilerin öğretmen görüşleri doğrultusunda ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırmada ilişkisel tarama modeline başvurulmuştur. Araştırmadaki çalışma grubu 2017-2018 öğretim döneminde, Ankara'ya bağlı olan Mamak ilçe sınırlarında yer almakta olan ortaokullar bünyesindeki 442 öğretmenden oluşturulmuştur. Araştırmanın neticesinde öğretmenlerin görev yaptıkları kurumlardaki yöneticilerin teknoloji kullanımında gösterdikleri teknolojik liderlik davranışlarında "katılıyorum" seviyesinde fikir beyan ettikleri ortaya çıkmış, buna karşın değişkenler bakımından anlamlı farklılıklar tespit edilememiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

Bu bölümde, “araştırma modeli, evren, örneklem, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve çözümlenmesine kullanılan istatistiksel işlemler” yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderlik Yeterliklerinin öğretmenler tarafından hangi seviyede olduğunu ortaya çıkarmayı amaçlayan bu araştırma genel tarama modelinde desenlemiştir. Tarama modeli geçmiş dönemlerde veya mevcut durumda var olan durumları var oldukları şekli ile betimleme amacı taşıyan bir yaklaşım niteliğindedir. Tarama modeli yaklaşımları arasında yer almakta olan genel tarama modeliye, birçok unsurdan meydana gelen evrenlerde, evrenlere yönelik genel yargılara ulaşabilmek amacıyla evrenlerin tamamı veya bu evrenlerden alınacak olan bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde gerçekleştirilen tarama düzenlemeleridir(Karasar, 2012).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın yapılacağı çalışma evreni 2021–2022 öğretim döneminde Denizli iline bağlı Tavas İlçe sınırlarında yer alan resmi eğitim kurumları bünyesinde çalışan öğretmenlerden oluşturulmuştur. 2021-2022 eğitim öğretim yılında Tavas ilçesindeki anaokulu, ilkokul, ortaokul ve liselerde 655 öğretmen görev yapmaktadır. Bu okullarda görev yapan öğretmenlerden tesadüfi örneklem yöntemi ile 262 öğretmenden veriler toplanmıştır. Araştırmalar, çoğun, belli bir evrene (bütüne) genellemek amacı ile, evrenden yansızlık (random) kuralı doğrultusunda seçilen küçük örnek gruplar (örneklem) üzerinde yapılır (Karasar, 2012).Araştırmaya katılmış olan öğretmenlerin kişisel bilgilerine ve dağılımlarına Tablo 3.1 üzerinde yer verilmiştir.

Tablo 3.1. *Katılımcı Öğretmenlerin Kişisel Özellikleri Dağılımı*

Değişken	Kategori	n	%
Cinsiyet	Kadın	132	50,4
	Erkek	130	49,6
Yaş	25-35	108	41,2
	36-45	116	44,3
	46 ve üstü	38	14,5
Kıdem	1-10 yıl	87	33,2
	11-20 yıl	113	43,1
	21 yıl ve üstü	62	23,7
Öğrenim düzeyi	Lisans	230	87,8
	Lisansüstü	32	12,2
Çalıştıkları kademe	İlkokul	74	28,2
	Ortaokul	127	48,5
	Lise	62	23,3

Tablo 3.1’de çalışmaya katılan öğretmenlerin % 50,4’ünün kadın; % 49,6’sının erkek olduğu, % 44,3’ünün 36-45 yaş, % 41,2’sinin 25-35 yaş ve % 14,5’inin 46 yaş ve üstündekilerden oluşmaktadır. Öğretmen kıdemleri % 43,1’inin 1-10 yıl, % 33,2’sinin 1-10 yıl ve % 23,7’sinin 21 yıl ve üstündedir. Öğrenim düzeyi olarak % 87,8’inin lisans ve % 12,2’sinin lisansüstü mezunu olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin % 48,5’inin ortaokul, % 28,2’si ilkokul ve % 23,3’ü liselerde çalışmaktadır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı; iki bölümden meydana gelmiştir. Anketin ilk bölümünde öğretmenlerin genel bilgileri içeren “a. Cinsiyet, b. Yaş, c. Kıdem, d. Öğrenim durumu, e. Çalıştığı kademe” ile ilgili 5 soru bulunmaktadır.

İkinci bölümde Banoğlu (2012) aracılığı ile geliştirilmiş olan “Eğitim Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Yeterlikleri Ölçeği” yer almaktadır. Ölçek alt boyutları NEST-A olarak bilinen 5 liderlik boyutundan oluşmaktadır. Okul müdürlerinin vizyoner liderlikle ilgili görüşlerinin yer aldığı on iki maddeden; dijital çağ öğrenme kültürü görüşlerin yer aldığı üç maddeden; mesleki gelişimde mükemmellik görüşlerinin yer aldığı sekiz maddeden, sistematik gelişimle ilgili görüşlerin yer aldığı üç maddeden; dijital vatandaşlıkla ilgili görüşlerin yer aldığı altı maddeden oluşmaktadır.

Ölçeğin kapsam geçerliği uzmanların getirdiği öneri ve yorumlar dikkate alınarak sağlanmış ve iç tutarlık güvenilirliği için Cronbach-Alpha katsayısı .943 bulunmuştur. Boyutlara göre iç tutarlık güvenilirlik düzeyleri vizyoner liderlik için .869, dijital çağ

öğrenme kültürü için .758, mesleki gelişimde mükemmellik için .902, dijital vatandaşlık için .875, sistematik gelişim boyutu için .769'dir. Okul yöneticilerinin teknoloji liderlik yeterlikleri saptanırken geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu sonucuna varılmıştır (Banoğlu, 2012).

3.4. Verilerin Toplanması

Verilere yönelik izinler için gerekli başvurular yapıp izin verildikten sonra uygulanacak olan ölçek fotokopiyle çoğaltılmıştır. Ölçeğin uygulanacak olduğu eğitim kurumlarına gidilmiş, yönetici ve öğretmenlere araştırma izni gösterilmiş ve çalışma hakkında bilgi verilmiştir. Ölçeği gönüllü ve istekliler doldurmuştur. Ölçeklere isim, soy isim ve okul adları yazdırılmamıştır. Okullardan gönüllü olan her katılımcıya ölçek verilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

2021-2022 eğitim yılında Denizli ili Tavas ilçesinde resmi okullarda görev yapan öğretmenlerin ölçeğe verdiği yanıtlar SPSS 26 istatistik programına kodlanarak girilerek bu program yardımıyla yapılmıştır. Verilerin normallik testi basıklık ve çarpıklık analizi ile yapılarak bulgular Tablo 3.2'de verilmiştir.

Tablo 3.2. Ölçek ve Alt Boyutlarının Basıklık (Kurtosis) ve Çarpıklık (Skewness) Testi Bulguları

Ölçekler ve Alt Boyutları	Basıklık (Kurtosis) Değeri	Çarpıklık (Skewness) Değeri
Vizyoner Liderlik	,462	-,302
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	,007	-,445
Mesleki Gelişimde Mükemmellik	,022	-,324
Sistematik Gelişim	-,587	,069
Dijital Vatandaşlık	,251	-,681
Genel ortalama	,637	-,368

Tablo 3.2'de görüldüğü gibi ölçek ve alt boyutların "Basıklık (Kurtosis) ve Çarpıklık (Skewness)" değerlerinin -1,00 ile +1,00 aralığında yer aldığı görülmüştür. Kalaycı (2016) çalışmasında -1 ile +1 arasındaki değerlerin normal dağılım gösterdiğinin kabul edildiğinden dolayı analizlerde parametrik testler kullanılmıştır. Anlamlılık sınamalarında p değeri $\alpha = .05$ olarak kabul edilmiştir.

Ölçek ve alt boyut yorumlamalarında aralıklar şöyledir.

1,00 – 1,80 Çok düşük

1,81 – 2,60 Düşük

2,61 – 3,40 Orta düzeyde

3,41 – 4,20 Yüksek

4,21 – 5,00 Çok yüksek şeklinde yorumlanmıştır.

Araştırmanın analizlerinde öğretmenlerin kişisel bilgilerinin dağılımlarında frekans, yüzde, ortalama ve standart sapmaları göz önüne alınarak yapılmıştır. Cinsiyet, öğrenim düzeyine göre analizlerde “Bağımsız Örneklem T” testi ve Yaş, kıdem, kademeye göre analizlerde “tek yönlü varyans analizi (One-wayAnova)” yapılarak farklılık çıkması durumunda Post Hoc testlerinden Tukey HSD testi kullanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde bulgular ve bulguların yorumlarına yer verilmiştir.

4.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular

4.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin okul yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterlikleri alt boyutlarına yönelik görüşlerinin ortalama ve standart sapma sonuçları Tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1. *Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Yeterlikleri Alt Boyutlarına Yönelik Öğretmenlerin Görüşleri*

Maddeler	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	Düzeyi
Vizyoner Liderlik	262	3,35	,78	Orta
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	262	3,43	,91	Yüksek
Mesleki Gelişimde Mükemmellik	262	3,39	,83	Orta
Sistematik Gelişim	262	3,06	,97	Orta
Dijital Vatandaşlık	262	3,71	,86	Yüksek
Genel ortalama	262	3,41	,76	Yüksek

Tablo 4.1.’de görüldüğü gibi öğretmenlerinin okul yöneticilerinin teknolojik liderlik ve alt boyutlarına yönelik en yüksek ortalama ($\bar{X}=3,71$) ortalama ile yüksek düzeyde ve dijital vatandaşlık boyutundadır. Bunu dijital çağ öğrenme kültürü ($\bar{X}=3,43$) yüksek derecede, mesleki gelişimde mükemmellik ($\bar{X}=3,39$) orta derecede, vizyoner liderlik ($\bar{X}=3,35$) orta derecede izlerken en düşük ortalamanın ise ($\bar{X}=3,06$) ortalama ile orta derecede sistematik gelişim boyutundadır. Genel ortalama ($\bar{X}=3,41$) ortalama ile yüksek düzeydedir. Bulgulara göre okul yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterlikleri konusunda öğretmenlerin en yüksek düzeyde dijital vatandaşlık boyutunda yeterliklerinin olduğunu düşünürken en düşük düzeyde sistematik gelişim boyutunda görmektedirler. Genel olarak ise öğretmenler okul yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterliklerini yüksek görmektedirler.

4.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğretmenlere göre okul yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterliklerinin öğretmenlerin cinsiyetine göre t testi karşılaştırmalarına ilişkin analiz sonuçları Tablo 4.2’de verilmiştir.

Tablo 4.2. Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Yeterliklerinin Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Analizi

	Cinsiyet	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	<i>sd</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Vizyoner Liderlik	Kadın	132	3,33	,78	260	-,32	,74
	Erkek	130	3,37	,79			
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	Kadın	132	3,41	,88	260	-,39	,69
	Erkek	130	3,46	,95			
Mesleki Gelişimde Mükemmellik	Kadın	132	3,43	,81	260	,72	,46
	Erkek	130	3,36	,86			
Sistematik Gelişim	Kadın	132	3,01	,96	260	-,79	,42
	Erkek	130	3,11	,97			
Dijital Vatandaşlık	Kadın	132	3,72	,82	260	,19	,84
	Erkek	130	3,70	,91			
Genel ortalama	Kadın	132	3,41	,73	260	-,02	,98
	Erkek	130	3,41	,79			

* $p < 0,05$

Tablo 4.2’de görüldüğü gibi okul yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterliklerinin öğretmenlerin cinsiyetine göre Vizyoner Liderlik ($t_{(260)} = -,32$; $p > 0,05$), Dijital Çağ Öğrenme Kültürü ($t_{(260)} = -,39$; $p > 0,05$), Mesleki Gelişimde Mükemmellik ($t_{(260)} = ,72$; $p > 0,05$), Sistematik Gelişim ($t_{(260)} = -,79$; $p > 0,05$), Dijital Vatandaşlık ($t_{(260)} = ,19$; $p > 0,05$) ve Genel ortalama ($t_{(260)} = -,02$; $p > 0,05$) farklılık göstermemektedir. Bulgulara göre öğretmenlerin teknolojik liderlik yeterliklerinin kadın ya da erkek olmaya göre farklılık göstermediği ve benzer olduğu söylenebilir.

Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterliklerinin öğretmenlerin yaşlarına göre Anova testi karşılaştırmalarına ilişkin bulgular Tablo 4.3’te verilmiştir.

Tablo 4.3. Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Yeterliklerinin Öğretmenlerin Yaşlarına Göre Analizi

	Yaş	n	\bar{X}	s	sd	F	p	Fark
Vizyoner Liderlik	25-35	108	3,35	,81	2-259	,08	,92	Yok
	36-45	116	3,36	,75				
	46 ve üstü	38	3,30	,83				
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	25-35	108	3,41	,95	2-259	,49	,61	Yok
	36-45	116	3,49	,90				
	46 ve üstü	38	3,33	,84				
Mesleki Gelişimde Mükemmellik	25-35	108	3,39	,83	2-259	,04	,96	Yok
	36-45	116	3,40	,82				
	46 ve üstü	38	3,36	,89				
Sistemik Gelişim	25-35	108	3,03	,84	2-259	,46	,62	Yok
	36-45	116	3,12	,92				
	46 ve üstü	38	2,97	,99				
Dijital Vatandaşlık	25-35	108	3,67	,91	2-259	,21	,80	Yok
	36-45	116	3,75	,79				
	46 ve üstü	38	3,74	,96				
Genel ortalama	25-35	108	3,40	,78	2-259	,12	,88	Yok
	36-45	116	3,43	,72				
	46 ve üstü	38	3,37	,83				

*p<0,05 1.25-35 2.36-45 3.46 ve üzeri

Tablo 4.3'te görüldüğü gibi okul yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterliklerinin öğretmenlerin yaşına göre Vizyoner Liderlik ($F_{(2-259)}=,08$; $p>0,05$), Dijital Çağ Öğrenme Kültürü ($F_{(2-259)}=,49$; $p>0,05$), Mesleki Gelişimde Mükemmellik ($F_{(2-259)}=,04$; $p>0,05$), Sistemik Gelişim ($F_{(2-259)}=,46$; $p>0,05$), Dijital Vatandaşlık ($F_{(2-259)}=,21$; $p>0,05$) ve Genel ortalama ($F_{(2-259)}=,12$; $p>0,05$) farklılık göstermemektedir. Bulgulara göre öğretmenlerin teknolojik liderlik yeterliklerinin yaşa göre farklılaşmadığı ve benzer olduğu söylenebilir.

Okul Yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterliklerinin öğretmenlerin kıdemlerine göre Anova testi karşılaştırmalarına ilişkin bulgular Tablo 4.4'te verilmiştir.

Tablo 4.4. Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Yeterliklerinin Öğretmenlerin Kıdemlerine Göre Analizi

	Kıdem	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	<i>sd</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	Fark
Vizyoner Liderlik	1-10 yıl	87	3,37	,80	2-259	,08	,91	Yok
	11-20 yıl	113	3,33	,74				
	21 yıl ve üstü	62	3,36	,85				
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	1-10 yıl	87	3,36	,80	2-259	,40	,66	Yok
	11-20 yıl	113	3,46	,82				
	21 yıl ve üstü	62	3,48	,92				
Mesleki Gelişimde Mükemmellik	1-10 yıl	87	3,43	,83	2-259	,12	,87	Yok
	11-20 yıl	113	3,37	,82				
	21 yıl ve üstü	62	3,39	,87				
Sistemantik Gelişim	1-10 yıl	87	3,09	,98	2-259	,42	,65	Yok
	11-20 yıl	113	3,00	,94				
	21 yıl ve üstü	62	3,12	,99				
Dijital Vatandaşlık	1-10 yıl	87	3,66	,85	2-259	,79	,45	Yok
	11-20 yıl	113	3,69	,84				
	21 yıl ve üstü	62	3,83	,91				
Genel ortalama	1-10 yıl	87	3,41	,78	2-259	,13	,87	Yok
	11-20 yıl	113	3,39	,71				
	21 yıl ve üstü	62	3,45	,82				

* $p < 0,05$ 1. 1-10 yıl 2. 11-20 yıl 3. 21 yıl ve üzeri

Tablo 4.4'te görüldüğü gibi okul yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterliklerinin öğretmenlerin kıdemine göre Vizyoner Liderlik ($F_{(2-259)}=,08$; $p > 0,05$), Dijital Çağ Öğrenme Kültürü ($F_{(2-259)}=,40$; $p > 0,05$), Mesleki Gelişimde Mükemmellik ($F_{(2-259)}=,12$; $p > 0,05$), Sistemantik Gelişim ($F=,42$; $p > 0,05$), Dijital Vatandaşlık ($F_{(2-259)}=,79$; $p > 0,05$) ve Genel ortalama ($F_{(2-259)}=,13$; $p > 0,05$) farklılık göstermemektedir. Bulgulara göre öğretmenlerin teknolojik liderlik yeterliklerinin kıdemlerine göre farklılaşmadığı ve kıdem süreleri ne olursa olsun benzer olduğu söylenebilir.

Okul Yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterliklerinin öğretmenlerin öğrenim düzeyine göre t testi karşılaştırmalarına ilişkin bulgular Tablo 4.5'te verilmiştir.

Tablo 4.5. Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Yeterliklerinin Öğretmenlerin Öğrenim Düzeyine Göre Analizi

	Öğrenim düzeyi	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	<i>sd</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
Vizyoner Liderlik	Lisans	230	3,37	,76	260	1,38	,16
	Lisansüstü	32	3,17	,96			
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	Lisans	230	3,48	,87	260	2,14	,03*
	Lisansüstü	32	3,11	,12			
Mesleki Gelişimde Mükemmellik	Lisans	230	3,44	,79	260	2,18	,03*
	Lisansüstü	32	3,09	,31			
Sistematik Gelişim	Lisans	230	3,10	,95	260	1,64	,10
	Lisansüstü	32	2,80	,70			
Dijital Vatandaşlık	Lisans	230	3,77	,80	260	2,87	,00*
	Lisansüstü	32	3,31	,13			
Genel ortalama	Lisans	230	3,45	,72	260	2,18	,03*
	Lisansüstü	32	3,14	,98			

* $p < 0,05$

Tablo 4.5 üzerinde görülebileceği üzere eğitim kurumlarındaki yöneticilerin teknolojik liderlik yeterliklerinin öğretmenlerin öğrenim düzeyine göre Vizyoner Liderlik ($t_{(260)} = 1,38; p > 0,05$) ve Sistematik Gelişim ($t_{(260)} = 1,64; p > 0,05$) farklılık göstermediği ancak Dijital Çağ Öğrenme Kültürü ($t_{(260)} = 2,14; p < 0,05$), Mesleki Gelişimde Mükemmellik ($t_{(260)} = 2,18; p < 0,05$), Dijital Vatandaşlık ($t_{(260)} = 2,87; p < 0,05$) ve Genel ortalama ($t_{(260)} = 2,18; p < 0,05$) farklılık göstermektedir. Ortalamalar incelendiğinde lisans mezunlarının ortalamalarının lisansüstü mezunlarına göre yükseklik arz ettiği görülebilmektedir.

Okul Yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterliklerinin öğretmenlerin çalıştıkları kademeğe göre Anova testi karşılaştırmalarına ilişkin bulgular Tablo 4.6'da verilmiştir.

Tablo 4.6. Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Yeterliklerinin Öğretmenlerin Çalıştıkları Kademeğe Göre Analizi

	Kademe	<i>n</i>	\bar{X}	<i>s</i>	<i>sd</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	Fark
Vizyoner Liderlik	İlkokul	74	3,28	,90	2-259	,42	,65	Yok
	Ortaokul	127	3,38	,69				
	Lise	61	3,38	,85				
Dijital Çağ Öğrenme Kültürü	İlkokul	74	3,38	,97	2-259	,23	,78	Yok
	Ortaokul	127	3,44	,86				
	Lise	61	3,49	,96				
Mesleki Gelişimde Mükemmellik	İlkokul	74	3,31	,87	2-259	,51	,60	Yok
	Ortaokul	127	3,42	,79				
	Lise	61	3,44	,86				

(Devamı arkadadır)

Tablo4.6. *Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Yeterliklerinin Öğretmenlerin Çalıştıkları Kademeye Göre Analizi (Devamı)*

	Kademe	n	\bar{X}	s	sd	F	p	Fark
Sistemik Gelişim	İlkokul	74	3,01	,87	2-259	,30	,73	Yok
	Ortaokul	127	3,11	,92				
	Lise	61	3,02	,98				
Dijital Vatandaşlık	İlkokul	74	3,67	,91	2-259	,82	,44	Yok
	Ortaokul	127	3,68	,84				
	Lise	61	3,84	,85				
Genel ortalama	İlkokul	74	3,34	,85	2-259	,41	,66	Yok
	Ortaokul	127	3,42	,69				
	Lise	61	3,46	,79				

*p<0,05 1.İlkokul 2.Ortaokul 3. Lise

Tablo 4.6’da görüldüğü gibi okul yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterliklerinin öğretmenlerin çalıştıkları kademeye göre Vizyoner Liderlik ($F_{(2-259)}=,42$; $p>0,05$), Dijital Çağ Öğrenme Kültürü ($F_{(2-259)}=,23$; $p>0,05$), Mesleki Gelişimde Mükemmellik ($F_{(2-259)}=,51$; $p>0,05$), Sistemik Gelişim ($F_{(2-259)}=,30$; $p>0,05$), Dijital Vatandaşlık ($F_{(2-259)}=,82$; $p>0,05$) ve Genel ortalama ($F_{(2-259)}=,41$; $p>0,05$) farklılık göstermemektedir. Bulgulara göre öğretmenlerin teknolojik liderlik yeterliklerinin çalıştıkları kademelerine göre farklılaşmadığı ve ilkokul, ortaokul ya da liselerde nerede çalışırlarsa çalışsınlar algılarının benzerlik gösterdiğini ifade etmek mümkündür.

BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Öğretmenlerin teknolojik liderlik yeterlikleri ve alt boyutlarına yönelik algıları ve bu algılarının kişisel değişkenlere göre durumu, eğitim yöneticilerinin teknoloji kullanımı yeterliği ve bunun kişisel değişkenlere göre durumu bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır.

Öğretmenlerinin okul yöneticilerinin teknolojik liderlik ve alt boyutlarına yönelik algılarında en yüksek ortalama dijital vatandaşlık boyutunda ve yüksek düzeyindedir. Bunu dijital çağ öğrenme kültürü yüksek derecede, mesleki gelişimde mükemmellik ve vizyoner liderlik orta derecede izlerken en düşük ortalama orta derecede ve sistematik gelişim boyutundadır. Genel ortalama yüksek düzeydedir. Dijital vatandaşlığın yüksek çıkması okul yöneticilerinin dijital teknolojiyi fazla kullandığını ve bu alanı bildiğinin göstergesi olarak düşünülebilir. Araştırma sonuçlarının Çalık, Çoban ve Özdemir (2019) araştırmalarında vizyoner liderlik düzeyini en düşük ölçmüştür. Eren-Şişman (2010) ve Dinç (2019) çalışmalarında orta yeterlikte tespitlerinden yüksektir ve bu durum yıllar içinde yöneticilerin gelişimlerinin yükselmesiyle açıklanabilir. Okul yöneticilerinin mesleki gelişimde mükemmellik ve vizyoner liderlik boyutlarında orta derecede olmaları bu alandaki durumlarının yüksek olmadığını göstermektedir. Eğitimde teknoloji kullanımının sürekli arttığı dünyamızda okul yöneticilerinin teknoloji liderliklerinin de yüksek olması ve bunun sürekli geliştirilmesi gerekmektedir. Sistematik gelişimin en düşük boyut olması ise teknoloji liderliği bağlamında gelişimin sistematik biçimde sürdürülmesi gerektiği ortaya koymakta ve bu alanda girişimleri zaruri kılmaktadır.

Okul yöneticilerinin teknoloji liderlik yeterliklerine yönelik öğretmenlerin algıları öğretmenlerin cinsiyet, yaş, kıdem ve çalıştıkları kademelere göre farklılık göstermediği ancak öğrenim düzeylerine göre farklılık göstermiştir. Öğrenim düzeylerine göre farklılık dijital çağ öğrenme kültürü, mesleki gelişimde mükemmellik, dijital vatandaşlık ve genel ortalama lisans mezunlarının ortalamalarının lisansüstü mezunlarından daha yüksek olduğu görülmüştür. Bunun nedeni lisans mezunlarının okul yöneticilerini bu alanlarda daha yüksek düzeyde algılamalarından kaynaklanmaktadır. Literatür incelemesinde Dinç (2019) çalışmasında teknoloji liderliği algılarının cinsiyete göre farklılaşırken, kıdem, yaş, yöneticilik süresi ve öğrenim durumuna göre farklılaşmamıştır. Bu benzerlik ve

farklılıkların okul yöneticilerinin görüş benzerlik ve farklılıklarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Yine Çakır ve Aktay (2018) ve Çağtaş (2019) çalışmasında cinsiyet, yaş, eğitim seviyesi, kıdem, görev süreleri bakımından teknoloji öz-yeterlik algılarının farklılık göstermemiştir. Çakır ve Aktay (2018) bulgularında öğrenin düzeyinin farklılığına rağmen benzer sonuçlara ulaşmasının nedeni benzer algı ve yeterliklere sahip olmaları olarak görmektedir. Ancak bu çalışmada farklılık görülmesi ise lisans mezunlarının bu alandaki yeterliklerine ilişkin yüksek olduğu algısını taşımalarıdır.

5.2. Öneriler

- Okul yöneticilerinin mesleki gelişim, mükemmellik, vizyoner liderlik ve sistematik gelişim boyutlarıyla bütün olarak teknoloji liderliği yeterliklerinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Okul yöneticilerinin teknoloji liderliklerinde vizyoner liderlik, mesleki gelişimde mükemmellik ve sistematik gelişim boyutları diğer boyutlardan düşük çıkmıştır. Bu boyutlara ilişkin yeterliklerin artırılması için kurs, seminer, çalıştay, grup çalışmaları, mentörlük vb. gibi çalışmalar yapılarak yeterliklerinin artırılmasına çalışılabilir.
- Özellikle eğitim teknolojilerinin kullanımı başta olmak üzere güncel teknolojilerin kullanımı konularında okul yöneticileri ve öğretmenlerin teknoloji liderliklerinin geliştirilmesi için destekler sürdürülmelidir.
- Teknoloji liderliği içinde en düşük çıkan sistematik gelişim boyutunun yükseltilmesine yönelik sistem ve program içeriklerinin kullanımı konularında okul yöneticilerinin gelişimleri yüz yüze eğitim, uzaktan eğitim şeklinde desteklemelerle teşvik edilmelidir.

KAYNAKÇA

- Akbaba-Altun, S. (2002). Okul yöneticilerinin teknolojiye karşı tutumlarının incelenmesi. *Çağdaş Eğitim*, 286, 8–14.
- Aksoy, B. (2014). *Müşteri Sadakati Oluşturmada Müşteri İlişkileri Yönetiminin Önemi: Tav İşletme Hizmetleri A.Ş. Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Arslan, S., Şendurur, P. (2017). Eğitimde Teknoloji Entegrasyonunu Etkileyen Faktörlerdeki Değişim, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2017, Sayı: 43, 25-50
- Aydın, M. (2010). *Eğitim Yönetimi* (9. Baskı). Ankara: Hatiboğlu Yayınevi
- Bal, H., Ildırar, M. ve Özmen, M. (2001). Bilim ve Teknoloji Politikaları, Rekabet Gücü ve Kobi'ler; Doğu Akdeniz Bölgesinde Faaliyet Gösteren Kobi'ler Kapsamında Bir Araştırma. *Dış Ticaret Dergisi*, 20, 1-5.
- Balaban, Ö. (2015). Örgütsel Değişim ve Örgütsel Değişimde Kurumsal Girişimcilik, *Girişimcilik: Temel Kavramlar, Girişimcilik Türleri, Girişimcilikte Güncel Konular*, (Editör: Bülent Güven ve Erdoğan Kaygın), Siyahinci Akademi Yayınları, İstanbul
- Banoğlu, K. (2012). Eğitim Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Yeterlilikleri Ölçeğinin Geliştirilmesi Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), 43-65.
- Bozlağan, R. (2005). *Liderlik Yaklaşımları ve Belediyeler*. İstanbul: Hayat Yayınları
- Can, T. (2003). Bolu ortaöğretim okulları yöneticilerinin teknoloji liderliği yeterlilikleri. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 2 (3), 94-107.
- Can, T. (2008). İlköğretim Okulları Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Yeterlilikleri: Ankara İli Etimesgut İlçesi Örneği. *Inproceedings of VIII. International Educational Technology Conference* (pp. 1053-1057). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Çağtaş, Ö. (2019). *Okul yöneticilerinin bilgi teknolojileri kullanım öz yeterliliklerinin incelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi-İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi/ Ortak Yüksek Lisans Programı, İstanbul.
- Çakır, R. (2013). Okullarda Teknoloji Entegrasyonu, Teknoloji Liderliği ve Teknoloji Planlaması. Kürşat Çağıltay ve Y. Göktaş (Ed.), *Öğretim Teknolojileri Temelleri: Teoriler, Araştırmalar, Eğilimler* (1.baskı, s. 397-412). Ankara: Pegem Akademi.
- Çakır R. ve Aktay S. (2018). Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği yeterlilikleri. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 37, 37- 48.

- Çakmak, Ö. (2008). Eğitimin Ekonomiye ve Kalkınmaya Etkisi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 33-41.
- Çalık, T., Çoban Ö. ve Özdemir, N. (2019). Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik öz yeterlikleri ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 52(1), 83-106.
- Dinç, H. (2019). *Okul müdürlerinin teknoloji liderliği yeterlilikleri*. Yüksek Lisans Tezi. Düzce Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Düzce.
- Durnalı, M. (2018). *Öğretmenlere göre okul müdürlerinin teknoloji liderlik davranışları ve bilgi yönetimini gerçekleştirme düzeyleri*. Yayınlanmış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Eraslan, L. (2006). Liderlikte post-modern bir paradigma: dönüşümcü liderlik. *Journal of Human Sciences*, 1(1).
- Erdem, O., ve Dikici, A. M. (2009). Liderlik ve kurum kültürü etkileşimi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 29(29). 198-213
- Eren-Şişman, E. (2010). *İlköğretim okul müdürlerinin eğitim teknolojilerini sağlama ve kullanmada gösterdikleri liderlik davranışları*.Yayınlanmamış doktora tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Ergişi, K. (2005). *Bilgi teknolojilerinin okulda etkin kullanımı ile ilgili okul yöneticilerinin teknolojik yeterliklerinin belirlenmesi (Kırıkkale ili örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale.
- Eroğlu, E. (2013). “Motivasyon ve liderlik” iş ve yaşamda motivasyon (Ed. Tuna, Y.). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Ertan Kantos, Z. (2011). Örgüt Metaforlarında Liderlik: Kavramsal Bir Çözümleme. *Eğitim Bilimleri Araştırma Dergisi*, 1 (1), 135-158.
- Ertürk, M. (2000). *İşletmelerde Yönetim ve Organizasyon* (6. Baskı). İstanbul: Beta Yayınları.
- Eryol, İ. (2009). *İnovasyonun İşletmenin Rekabet Gücüne Katkısı ve Başarının Sermaye Piyasaları Üzerine Etkisi (Boya Sanayinde "Nano Teknoloji" Üzerine Örnek Bir Uygulama)*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, İstanbul.
- Gündüz, H. B., Beşoluk, Ş. ve Önder, İ. (2011). Karmaşık Sistemlerde Liderlik Bakışıyla: DNA Liderlik. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 520-544.
- Gürak, H. (2006). Önce Bilgili İnsan. 12 Nisan 2020 tarihinde http://www.hasmendi.net/makale_gurak/onca_bilgili_insan.pdf adresinden alınmıştır.

- Hacıfazlıoğlu, Ö., Karadeniz, Ş., & Dalgıç, G. (2011). Eğitim yöneticileri teknoloji liderliği öz-yeterlik ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 17(2), 145-166.
- Kalaycı, Ş. (2016). SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri. Ankara: Asil.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi (On Dokuzuncu Baskı)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaya, O. (2020). *Okul Yöneticilerinin Etik Liderlik Davranışları ile Öğretmenlerin Sosyal Sermaye Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Doktora Tezi, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Kıral, E. ve Başaran, R. (2019). Academic Leadership. T. Fidan (Ed.), *Vocational Identity and Career Construction in Education* içinde (238–257 ss.). Hershey, PA: IGI Global.
- Kirkman, C. (2000). A Model for the Effective Management of ICT Development in Schools Derived from 6 Contrasting Case Studies. *Journal of Information Technology for Teacher Education*, 9(1), 37-52.
- Özden, Y. (2008). *Eğitimde Dönüşüm: Eğitimde Yeni Değerler*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Özşahin, M., Zehir, C. ve Acar, A. Z. (2011). Linking Leadership Style to Firm Performance: The Mediating Effect of the Learning Orientation. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 24, 1546-1559.
- Pam C. & Lingard, B. (2001). Capturing complexity in educational leadership, *Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association*, April 10-14
- Razzak, N. A. (2015). Challenges Facing School Leadership in Promoting ICT Integration in Instruction in the Public Schools of Bahrain. *Education and Information Technologies*, 20, 303–318.
- Sezer, B., Deryakulu, D. (2012). İlköğretim okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin yeterlikleri. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 2(2), 74-92.
- Sincar, M. & Aslan, B. (2011). İlköğretim öğretmenlerinin okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin görüşleri. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (1), 571 – 595.
- şahin, H. (2014) *Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşlerinin değerlendirmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Zirve Üniversitesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Tanzer, S. (2004). *Mesleki ve teknik öğretim okul yöneticilerinin teknoloji liderliği yeterlikleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

- Taşkın, H. ve Adalı, M. R. (2004). *Teknolojik Zeka ve Rekabet Stratejileri*. İstanbul: Değişim Yayınları.
- Teyfur, M., Beytekin, O. F. ve Yalçınkaya, M. (2013). İlköğretim Okul Yöneticilerinin Etik Liderlik Özellikleri İle Okullardaki Örgütsel Güven Düzeyinin İncelenmesi (İzmir İl Örneği). *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 84-106.
- Turan, S. (2002). Teknolojinin okul yönetiminde etkin kullanımında eğitim yöneticisinin rolü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 8(2), 271-281.
- Yeşilyurt, E. (2007). Akademik ve Yönetimsel Liderlik. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, 5(3), 76-80.
- Yılmaz, M., Aslan, Ö. (2013). Öğretmen Motivasyonunun Artırılmasında “ÖNKAS” Ödül Sistemi, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2013, Özel Sayı, 286-306
- Yılmaz, O. (2018). *Eğitimde teknoloji entegrasyonu sürecinde okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik yeterliliklerine yönelik öğretmen görüşleri (İstanbul ili Başakşehir ilçesi örneği)*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.

EKLER

Ek 1: Denizli il Milli Eğitim Müdürlüğü Veri Toplama İzin Onayı

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-16605029-44-43440396
Konu : Anket Uygulama İzni

14/02/2022

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğünün 08.02.2022 tarihli ve 166330 sayılı yazıları.

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi (İ.Ö.) Tezsiz Yüksek Lisans Programı öğrencisi Nazmi YALÇIN, "Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Yeterliliklerinin Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi" konulu proje çalışmasına yönelik hazırlanmış olduğu anket/ölçek formlarını İlgi yazı gereği Müdürlüğümüze bağlı Denizli ili Tavas ilçesinde bulunan okul öncesi, ilkököl ortaokul ve liselerde görev yapan öğretmenlere uygulamak istemektedir.

Yukarıda adı geçen müracaat ile ilgili (Lisans/Lisansüstü/Doktora) öğrencileri ve Öğretim Görevlilerinin İlgi yazılan ekinde belirtmiş oldukları okullarda, (Ortaöğretim/İlköğretim/Okulöncesi) konuları ile ilgili anket çalışmalarının 2020/2 Nolu "Araştırma Uygulama İzinleri" Genelgesinde belirtilen esaslar gereğince; Okul ve kurumların eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde 2021/2022 eğitim-öğretim yılı içinde denetimi ilçe millî eğitim müdürlükleri ve okul/kurum idaresinde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına göre, onaylı bir örneği Müdürlüğümüzde muhafaza edilen ve uygulama sırasında da mühürlü ve imzalı örnekten çoğaltılan veri toplama araçlarının uygulanması, ilgili genelgenin 28. Maddesi ve "Araştırma İzni Başvuru Taahhütnamesi"nin 16. Maddesi gereği **sonuç raporunun çalışma bitiminden itibaren 30 gün içerisinde kurumunuz aracılığı ile gönderilmesi** Müdürlüğümüze uygun görülmüştür.

Olurlarınıza arz ederim.

Süleyman EKİCİ
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
14/02/2022
Hakkı ÜNAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Kurumunuzca Müdürlüğümüzden talep edilen araştırma isteklerine ait Makam Onayı ve Müdürlüğümüze Onay verilen anket formları ekte gönderilmiştir.

Gereğini rica ederim.

Hakkı ÜNAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:
1-Anket Formları

Adres : M.Akif Ersoy Mah. 29 Ekim Bulv.No:174/1
Merkezi/İzmir/DENİZLİ
İnternet Adresi: <http://denizli.meb.gov.tr>
E-Posta: ah20@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@hd01.kep.tr

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-elbys>
Bilgi için: Hüseyin ERKOC-V.H.K.İ. / Selin GELMİŞ-Sef
Telefon No : 0 (258) 234 20 95
Faks : 0 (258) 234 20 99

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evrakosga.meb.gov.tr> adresinden bcd0-e5bd-36c1-a871-aea5 koda ile teyit edilebilir.

Ek 2: Veri Toplama Araçları (Ölçekler)

• Evrak-Tarih ve Sayısı: 08.02.2022-E.164588

ARAŞTIRMA GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU

Bu çalışma, "Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Yeterliliklerinin Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi" başlıklı bir araştırma çalışması olup, okul yöneticilerinin teknoloji liderlik yeterliliklerine ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemek, yorumlamak ve önerilerde bulunmak amacıyla hizmet etmektedir. Çalışma, Nazmi YALÇIN tarafından yürütülmekte ve sonuçları ile okul yöneticilerinin teknolojiyi kullanma düzeyleri ile ilgili araştırma yapan araştırmacılara katkı sağlayacaktır, bunun yanında araştırmanın yapıldığı evren içerisinde yer alan okullardaki okul yöneticilerine de teknoloji liderliği hakkında bilgi verecektir.

- Bu çalışmaya katılımınız gönüllülük esasına dayanmaktadır.
- Çalışmanın amacı doğrultusunda, genel tarama modeline göre sizden veriler toplanacaktır.
- İsminizi yazmak ya da kimliğinizi açığa çıkaracak bir bilgi vermek zorunda değilsiniz/araştırmada katılımcıların isimleri gizli tutulacaktır.
- Araştırma kapsamında toplanan veriler, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak, araştırmanın amacı dışında ya da bir başka araştırmada kullanılmayacak ve gerekmesi halinde, sizin (yazılı) izniniz olmadan başkalarıyla paylaşılmayacaktır.
- İstemeniz halinde sizden toplanan verileri inceleme hakkınız bulunmaktadır.
- Sizden toplanan veriler korunacak ve araştırma bitiminde arşivlenecek veya imha edilecektir.
- Veri toplama sürecinde/süreçlerinde size rahatsızlık verebilecek herhangi bir soru/talep olmayacaktır. Yine de katılımınız sırasında herhangi bir sebepten rahatsızlık hissederseniz çalışmadan istediğiniz zamanda ayrılabilirsiniz. Çalışmadan ayrılmanız durumunda sizden toplanan veriler çalışmadan çıkarılacak ve imha edilecektir.

Gönüllü katılım formunu okumak ve değerlendirmek üzere ayırdığınız zaman için teşekkür ederim. Çalışma hakkındaki sorularınızı Pamukkale Üniversitesi Eğitim Enstitüsünden Nazmi YALÇIN'a (mail/tel) yöneltebilirsiniz.

Araştırmacı Adı : Nazmi YALÇIN
Adres :Yahşiler Ortaokulu Tavas/Denizli
İş Tel :0258 636 1002
Cep Tel :0554 838 3807

Bu çalışmaya tamamen kendi rızamla, istediğim takdirde çalışmadan ayrılabileceğimi bilerek verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını kabul ediyorum.
(Lütfen bu formu doldurup imzaladıktan sonra veri toplayan kişiye veriniz.)

Katılımcı Ad ve Soyadı:
İmza:
Tarih:

*Bu belge güvenli-elektronik imza ile imzalanmıştır.

bu belgeyi, görevi ehliyetini ve teknik bilgilerini belgelemek için kullanılmaktadır.

Okul Müdürümüz:		Katılma Derecesi			
Hiç		Kısmen	Orta Düzeyde	Büyük Oranda	Her Zaman
13.	Okulda farklı öğrenme stiline sahip öğrenciler için geliştirilen özel öğrenim programlarında eğitim teknolojilerine yer verilmesi sağlar.				
14.	Öğretmenlerin hazırladıkları ders planlarında eğitim teknolojilerinin etkin kullanımına yer verilmesine dikkat eder.				
15.	Öğretim etkinliklerinde eğitimci tarafından etkin bir şekilde kullanılmasını sağlar.				

Okul Müdürümüz:		Katılma Derecesi			
Hiç		Kısmen	Orta Düzeyde	Büyük Oranda	Her Zaman
1.	Okul stratejik planında teknoloji ihtiyaçlarına öncelik verir.				
2.	Okulda gerçekleştirilen teknoloji eğitimi için oluşturulmuş bir stratejik planı vardır.				
3.	Stratejik planın bir parçası olarak "okul teknoloji planını" geliştirilmesine önem verir.				
4.	Okul teknoloji planının teknoloji eğitimi için bir stratejik planı oluşturulmasına önem verir.				
5.	Okul teknoloji planının eğitimci tarafından (öğretmen, öğrenci, veli, görevli, yönetici vb.) ihtiyaçları analiz ederek oluşturulmasına önem verir.				
6.	Okul teknoloji planını oluştururken amaç, hedef, zaman, bütçe ve plan değerlendirme aşamalarını aşkça belirlemesine sağlar.				
7.	Okul teknoloji planında gerçekleştirilecek eylem, amaç, hedef, zaman, bütçe ve plan değerlendirme aşamalarını aşkça belirlemesine sağlar.				
8.	Okul teknoloji planını oluştururken diğer eğitim kurumlarının teknoloji planlarını inceler.				
9.	Okul teknoloji planını oluştururken üye ve merkez öğretmen teknoloji planlarını inceler.				
10.	Okul teknoloji ihtiyaçları için ayrı bir bütçe oluşturulmaya çalışılır.				
11.	Okulun teknoloji ihtiyaçları için ek kaynak temin etmeye çalışılır.				
12.	Yeni teknolojileri okulumuza kazandırmak için çaba gösterir.				

Okul Müdürümüz: *10.2017.58* *7.02.2022*

Üstesinde madde, katılma derecesi karışık olacak kutucuklara "X" işareti koyunuz.

Öğretmenler İçin Anket Formu

Demirli Meslektaşım; Bu öğretim teknolojileri hakkında bilgilerinize sahip olduğunuz bir öğretmen olarak bu anketi doldürmenizden dolayı şimdiden teşekkür eder, saygılarımla sunarım.

Nazmi YALÇIN
Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Yönetimi, Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi

Cinsiyetiniz: Kadın (---) Erkek (---)

Yaşınız: (---)

Görev Kademiniz: (---)

Öğretim Durumunuz: Öğretmen (---) Öğretmenlik Adayı (---) Diğer (---)

Çalıştığınız Kurum: (---)

E-BAK Tarih ve Sayısı: 08.02.2022 E-14688

Evrak-Tarih ve Sayısı: 08.02.2022-E.164588

Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Yeterlikleri		Katılma Dereceniz				
Mesleki Gelişimde Mükemmellik ile İlgili Görüşler		Hiç	Kısmen	Orta Düzeyde	Büyük Oranda	Her Zaman
Lütfen maddelere, katılma derecenize karşılık gelecek kutucuklara "X" işareti koyunuz.						
Okul Müdürümüz;						
16.	Öğretmenlere verilecek mesleki eğitimlerin stratejik planın bir parçası olan kurum teknoloji planında yer almasını sağlar.					
17.	Öğretimde teknoloji kullanımı konusunda okulda mesleki eğitimler verilmesi için zaman ayrılmasını sağlar.					
18.	Kurumumda, çalışanların teknoloji alanında takım çalışması yapmasına olanak sağlayacak öğrenme ortamları oluşturmaya çalışır.					
19.	Teknolojinin etkili kullanımıyla ilgili bilimsel yayınları takip etmeye çalışır.					
20.	Öğretmenlerin eğitim teknolojilerini yaparak-yaparak öğrenmelerini sağlayacak hizmet-içi eğitimleri seçmelerini teşvik eder.					
21.	Mesleki gelişim etkinliklerinin katılımcıların teknoloji eğitimi ihtiyaçlarına uygun olmasına özen gösterir. 10.201.1.58					
22.	Teknolojik açıdan zenginleştirilmiş materyaller kullanarak öğretim kazanımlarına ulaşılması için okulda değişim hedefleri oluşturur. 10.201.1.58					
23.	Okulda teknoloji kullanımıyla ilgili araştırma-geliştirme çalışmalarının yapılmasını teşvik eder. 10.201.1.58					

Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Yeterlikleri		Katılma Dereceniz				
Sistemantik Gelişim ile İlgili Görüşler		Hiç	Kısmen	Orta Düzeyde	Büyük Oranda	Her Zaman
Lütfen maddelere, katılma derecenize karşılık gelecek kutucuklara "X" işareti koyunuz.						
Okul Müdürümüz;						
24.	Okulda, teknoloji kullanım düzeyine ilişkin nicel ve nitel veriler toplanmasını sağlar.					
25.	Kurumumda çalışacak öğretici öğretmenlerin öğretim etkinliklerinde teknolojiyi etkin kullanma becerisine sahip kişiler arasından belirlenmesi için çaba harcar.					
26.	Kurumumun teknoloji alanında sürekli gelişimini sağlamak için diğer eğitim örgütleriyle stratejik olarak ortaklıklar geliştirmeye çalışır.					

Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Yeterlikleri		Katılma Dereceniz				
Dijital Vatandaşlık ile İlgili Görüşler		Hiç	Kısmen	Orta Düzeyde	Büyük Oranda	Her Zaman
Lütfen maddelere, katılma derecenize karşılık gelecek kutucuklara "X" işareti koyunuz.						
Okul Müdürümüz;						
27.	Öğrenme faaliyetlerinde, dijital araçlara ve teknolojiye erişim imkanı açısından okuldaki herkesin eşit hakka sahip olmasını sağlar.					
28.	İnternetin eğitim dışı amaçlarla kullanılmaması için gereken teknolojik önlemlerin alınmasını sağlar.					
29.	Güvenli, yasal ve etik teknoloji kullanımı konusunda eğitim politikası geliştirerek okula örnek olur.					
30.	Öğrencilerin teknolojik araçları kullanarak gerçekleştirdiği olumsuz davranışları yakından takip edip karşı önlemler alınmasını sağlar.					
31.	Okul bilişim sistemindeki yetki ve yeteri erişim izinlerinin öğretmen, öğrenci ve idarelere amaca uygun şekilde dağıtılmasını sağlar.					
32.	Öğrencilerin internet araçlarıyla yaptıkları araştırma ve ödevlerde etik kurallara uygun alıntı yapmalarına dikkat edilmesi hususunda öğretmenleri bilgilendirir.					

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

ÖZGEÇMİŞ